

ΑΘΗΝΑ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΤΗΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

ΤΟΜΟΣ ΕΒΔΟΜΙΚΟΣΤΟΣ ΠΕΜΠΤΟΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ ΙΩΑΝΝΟΥ ΜΥΡΤΙΔΗ
1974-1975

Ε.Υ.Δ της Κ.τ.Π
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

ΠΡΩΤΟΠΑΠΑΔΕΣ - ΠΡΩΤΟΠΕΡΕΙΣ - ΠΡΩΤΟΘΙΤΑΙ

Εἰς ὄσα ἔγραψα ἐν 'Επιστ. 'Επετ. ΦΩ. Σχολῆς Πανεπ. 'Αθηνῶν
ΚΔ', 1973 - 1974, σσ. 309 - 330, προσθετέα καὶ τὰ κάτωθι :

'Εκτός τοῦ πρωτοπαπᾶ τῆς αἰῆς εἰς τὸ Βυζάντιον ὑπῆρχον οἱ βασιλικοὶ παπᾶδες (οἱ πρεσβύτεροι οἱ βασιλικοί, οἱ κληρικοὶ τοῦ παλατίου) καὶ οἱ βασιλικοὶ διάκονοι (πρβλ. Τακτικὸν 'Ιεροσολυμιτικὸν δημοσιευθὲν ὑπὸ V. Βασουεβνιτς, *Die Byz. Ranglisten*, BNJ 5, 1926, σσ. 133, 140, 141 (N^ο 106, 116, 153, κλπ.)). Ἄλλη μαρτυρία ἐστὶ ὁ μέγας πρωτοπαπᾶς ἦτο βασιλικός, εἰς ἔγγραφον τοῦ 1401 τοῦ πατριάρχου Μιχαίου : ἀδικρῖναμεν (= ἀπερχοίσαμεν) πέμψαι πρὸς τὴν Καβαδῖναν (διαδικον) τὸν τε τιμιώτατον πρωτέκδικον τὸν Ἰούγενικὸν καὶ τὸν θεοφιλέστατον μέγαν πρωτοπαπᾶν τὸν *Κυριμβουίτην*. . . » (πρβλ. MM, AD II, 1862, σ. 553). Ἦτο δὲ θεοφιλέστατος ὡς πατριαρχικὸς ἀρχων.

Τὴν 28 Δεκεμβρίου (1497 ;) ὁ ἱερεὺς Νικόδημος - Ναδάλιος Καλαράτης ἀπὸ τὴν Κυδωνίαν Κρήτης γράφων πρὸς τὸν ἱερέα Ἀνδρέαν Σέρβιν εἰς Ἰνεντιαν : *Εἰς χεῖρας τιμίας τοῦ παρευλαβεστάτου καὶ τιμωτάτου πρωτοπαπᾶ καὶ πρωτοιερέως Βενετίας τοῦ παπᾶ κὼρ Ἀνδρέα τοῦ Σέρβου*, ἑφημερίου τοῦ Ἁγίου Βλασίου εἰς Βενετίαν (πρβλ. Φανήν Μαυροειδῆ - Ηλιουμίδη, «Θησαυρίσματα» 8, 1971, σ. 142), ἔπου πρόκειται περὶ προισταμένου ναοῦ. Οἱ δὲ τίτλοι ὀφείλονται εἰς κολακίαν τοῦ γράφοντος, ἔχοντος συμφέρον νὰ περιποιηθῇ τὸν παραλήπτην! Χριστόδουλος ὁ Βούλγαρις ἀποκαλεῖται : *Μέγας πρωτοπαπᾶς καὶ πρόεδρος Κερκύρας ἐν Ἀκολουθίᾳ τοῦ ἐξοδικαστικοῦ*, ἥπερ ἔκπαλαι χροῶνται αἱ τῆς Κερκύρας Ἐκκλησίαι . . . παρὰ Γεωργίου ἱεροδιακόνου τοῦ Μαϊώτου ἐκδοσίση τὸ 1691 (πρβλ. Legrand, *BH du XVII s.* III, 1895, σ. 2, N^ο 641). Οὔτε μέγαν οὔτε πρόεδρον γνωρίζει ἡ Ἀνατολικὴ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία πρωτοπρεσβύτερον. Τὸ πρόεδρος ἐν τῇ ἐννοίᾳ τοῦ προισταμένου. Τὴν 15ην Ἰουλίου 1624 ἐν πωλητηρίῳ νοταριακῷ ἐγγράφῳ ἀναφέρεται : Ἀθανάσιος Βέλγρις πρωτοθύτης εἰς τὸ ντεστρέτο (*distretto*, διαμέρισμα, ἐνορία) τοῦ ἁγίου Δημητρίου καὶ οἰκονόμος τῆς ἀγιωτάτης ἐπισκοπῆς Κυθέρων (πρβλ. Δημ. Γ. Σερεμέτην, «Θησαυρίσματα» 1, 1962, σ. 131).

Τέλος τὸ 1788 συνδρομητῆς βιβλίου καταγράφεται : Μιχαῖλος Βέγιος ὁ παναιδεσιμώτατος πρωτοπαπᾶς *Δαλματίας* (πρβλ. Γ. Σ. Ηλιουμίδην, «Θησαυρίσματα» 5, 1968, σ. 231).

Πάντες οὗτοι ἦσαν θέσει πρωτοπρεσβύτεροι, οὐδὲν πλέον, αἱ δὲ διορισθέντες ὑπὸ τῶν Ἐνετικῶν ἀρχῶν καὶ οὐχὶ χειροτονηθέντες ὑπ' ἀρχιερέων ὀρθοδόξων οὐδὲ τοῦτο.

N.B.T.